

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

КАФЕДРА ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ІСТОРІЇ

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ПАМ'ЯТКИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ
ЯК ЗАСІБ ЕТНОІДЕНТИФІКАЦІЇ
СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Освітня програма	Середня освіта (Історія, англійська мова і література)
Форма навчання	денна
Курс	I
Семестр	I

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання
кафедри вітчизняної та
зарубіжної історії
28.08.2019 № 1

Бахмут 2019

Назва курсу	Історико-культурні пам'ятки української провінції як засіб етноідентифікації
Викладач (-і)	Докашенко Галина Петрівна, д.іст.наук, проф.
Контактний тел.	+38 095 3528219
E-mail	g.dokashenko@forlan.org.ua
Локація курсу в корпоративному середовищі	Ресурсний центр (аудиторія № 315, навчальний корпус № 2)
Формат курсу	очний (offline)
Консультації	Очні консультації: в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну пошту, що вказана в силабусі.

1. Анотація.

Навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки.

Актуальність та значимість дисципліни визначається, по-перше, необхідністю створення реального звідного опису історико-культурних пам'яток української провінції та їх «вписування» в історичний контекст регіону та країни. По-друге, вона визначається потребою вироблення системи використання історико-культурних об'єктів в процесі етноідентифікації. Останнє виступає обов'язковим компонентом формування історичної пам'яті та національної ідентифікації молоді. По-третє, що, власне, визначає практичну сторону питання - це можливість виокремити частку цих об'єктів для розробки туристичних маршрутів вихідного дня.

Комплексне вивчення історико-культурних об'єктів місцевого значення, описаних в контексті історичного розвою регіонів також дасть змогу рельєфно виділити загальне, особливе і одиначне названих в загальному історико-культурному ареалі України, що, у свою чергу, дозволить отримати нові знання в етнополітичному, етнокультурному та історичних аспектах.

Отримані наукові результати добре корегуються з підходами, принципами та напрямками краєзнавчої діяльності, викладених в Указі Президента України № 344/2013 від 25.06.2013 року «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», постанові Кабінету Міністрів України за № 928 від 3 вересня 2009 р. «Про занесення об'єктів культурної спадщини національного значення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України», Наказу Міністерства освіти і науки України за № 641 від 16.06.2015 р. «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах» та ін. рішеннях центрального та місцевих органів.

У процесі навчання формується здатність самостійно мислити, аргументовано висловлювати свою точку зору щодо актуальних проблем вітчизняної та світової історії.

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття; 2) семінарські заняття, що передбачають опрацювання окремих положень лекційного курсу; 3) консультації, які проводяться з метою допомоги здобувачам у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання здобувачами пропущених занять; 4) індивідуальне навчально-дослідне завдання.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Історія)	Вибіркова	
	Освітня програма Середня освіта (Історія, англійська мова і література)		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин: 90		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача – 5	Рівень вищої освіти «магістр»	год. 20	
		Практичні, семінарські	
		год. 16	
		Лабораторні	
		год. -	
		Самостійна робота	
		год. 54	
Вид контролю: залік			

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання навчальної дисципліни «Історико-культурні пам'ятки української провінції як засіб етноідентифікації» - систематизація пам'яток історико-культурної спадщини на основі всебічного аналізу здобутків української та зарубіжної історіографії,

вивчення архівних матеріалів та аналізі місцевої періодики. В ході реалізації зазначеної вище мети ставляться наступні завдання:

- виявлення невідомих або маловідомих історико-культурних об'єктів України;
- здійснення опису кожного окремо взятого об'єкта з детальною фотографічною ілюстрацією;
- «вписування» пам'яток місцевого значення в історичний контекст регіону;
- активізації краєзнавчо-пошукової діяльності школярів та студентів;
- формування історичної свідомості молоді, зростання її національної гідності, а також національної та релігійної толерантності;
- визначення найбільш привабливих історико-культурних об'єктів для розробки туристичних маршрутів місцевого значення;
- визначення особливостей формування історичної пам'яті кожного з регіонів країни.

4. Результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач у результаті вивчення курсу:

Загальні:

- Здатність проектувати і здійснювати комплексні дослідження, у тому числі міждисциплінарні, на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії науки, здатність аналізувати та оцінювати сучасні наукові досягнення в галузі історичної, психологічної науки, мовознавства, літературознавства, методики навчання історії, іноземних мов, літератур, психології;
- Здатність планувати і вирішувати завдання власного особистісного та професійного розвитку;
- Здатність усвідомлювати моделі світу, природу, причинно-наслідкові закономірності розвитку суспільства і зв'язки різних культур; набувати культурного досвіду для осягнення загальнолюдських цінностей; засвоювати і реалізовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації з поважним ставленням до різних культур, релігій, прав народів і людини та ідеї збереження миру та толерантного існування;
- Здатність реалізовувати у професійній діяльності настанови толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ;
- Здатність здійснювати пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, а також генерувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях;
- Здатність орієнтуватися в інформаційних та Internet джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, усвідомлювати цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою;

Фахові:

- Здатність до опрацювання історичних джерел різних видів, здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення історичних проблем представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки;
- Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі історії в процесі різнопланової фахової діяльності, або у процесі навчання;

- Здатність пояснювати взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, оцінювати альтернативні варіанти інтерпретації основних тенденцій та особливостей історичного розвитку людства у певні історичні періоди, аналізувати взаємозв'язок вітчизняної, європейської і світової історії та гармонізувати історичну пам'ять різних спільнот;
- Здатність використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, історії, лінгвістики, літературознавства, психології;
- Здатність сприймати і розуміти культурологічні традиції та особливості поведінки носіїв різних культур, здійснювати ефективний міжкультурний діалог;
- Здатність обирати ефективні стратегії для вирішення комунікативних завдань;
- Здатність оперувати ключовими поняттями фахових дисциплін та розуміти об'єктивні тенденції розвитку сучасної історії, філології, психології;
- Здатність мислити логічно й послідовно, здійснювати аналіз та синтез різних ідей, точок зору, наукових явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності для забезпечення освітнього процесу відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами.

Результати навчання - згідно з вимогами освітньо-професійної програми компетентності, якими повинен оволодіти здобувач у результаті вивчення курсу:

- Проектування і здійснення комплексних досліджень, у тому числі міждисциплінарних, на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії науки; аналіз та оцінка сучасних наукових досягнень в галузі історії, психології, мовознавства, літературознавства, методики викладання історії, психології, мов.
- Планування і організація власного особистісного та професійного розвитку;
- Усвідомлення моделі світу, природи, причинно-наслідкових закономірностей розвитку суспільства і зв'язків різних культур; засвоєння і реалізація у викладацькій діяльності набутого культурного досвіду, поважне ставлення до різних культур, релігій, прав народів і людини та до ідеї збереження миру і толерантного існування;
- Професійна діяльність, основана на принципах толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ;
- Самостійний пошук, оброблення, систематизація, контекстуалізація та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях;
- Вільна орієнтація в інформаційних та Internet джерелах, використання у власній професійній діяльності бібліотечних фондів, критичне ставлення до отриманої інформації, усвідомлення цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою;
- Ефективне опрацювання історичних джерел різних видів, здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення історичних проблем представників різних наукових напрямів та шкіл, критичне осмислення новітніх досягнень історичної науки;

- Успішне розв'язання складних задач та проблем в галузі історії в процесі різнопланової фахової діяльності, або у процесі навчання;
- Аналіз явищ та процесів світової історії з урахуванням сучасних теорій суспільного розвитку, визначення інформаційного потенціалу конкретних історичних джерел при вирішенні певної наукової проблеми, дослідження життя та діяльності конкретних людей з урахуванням досягнень сучасної біографістики, здійснення експертизи пам'яток матеріальної та духовної культури, в тому числі з метою їх подальшого використання в сфері туризму та рекреації;
- Ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, історії, лінгвістики, літературознавства та психології;
- Розуміння культурологічних традицій та лінгвокраїнознавчих особливостей поведінки носіїв різних культу, здійснення ефективного міжкультурного діалогу;
- Використання ефективних стратегій для вирішення комунікативних завдань;
- Оперування ключовими поняттями фахових дисциплін, розуміння об'єктивних тенденцій розвитку сучасної історії, філології, психології;
- Логічне й послідовне мислення, здійснення аналізу та синтезу різних ідей, точок зору, мовних явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності для забезпечення освітнього процесу відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами.

5. Політика курсу заснована на політиці ГПМ.

Горлівський інститут іноземних мов є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, академічну свободу та академічну добросовісність, що є головними рушійними силами наукового поступу. Внутрішня атмосфера інституту будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Історико-культурні пам'ятки української провінції як засіб етноідентифікації» потребує: виконання завдань згідно з навчальним планом; підготовки до семінарських занять; роботи в інформаційних джерелах; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури, а також ознайомлення з історичними джерелами та історіографічними працями.

Підготовка та участь у семінарських заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення теоретичного матеріалу, конспекту лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: підтвердження теоретичного матеріалу прикладами з історичних джерел, знання основних дефініцій, уміння аргументовано викласти певний матеріал, підготувати презентацію власних навчальних пошуків, коментувати відповіді інших здобувачів, доповнювати їх, знаходити помилки (неточності, недоліки) та надавати правильну відповідь.

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

6. Схема курсу

Заліковий модуль 1

Історична регіоналістика як складова сучасного історичного знання. Поняття історичної регіоналістики. Традиції "регіонального виміру" в українській історіографії. Теоретико-методологічне осмислення проблем регіоналізації та регіоналізму. Специфіка територіального устрою України. Об'єктно-предметна сфера вітчизняної історичної регіоналістики: 1) осмислення специфічності історичного розвитку на мезорівні, проміжному між національним і локальним; 2) дослідження регіону як соціокультурної цілісності; історії міських і сільських поселень у регіональних межах; 3) простеження процесів демогенезу й етногенезу в регіональному вимірі, колонізаційних процесів, міграцій, комунікаційних зв'язків; 4) аналіз регіональних особливостей у розвитку історичної думки. Співвідношення історичного краєзнавства та історичної регіоналістики.

Поняття історико-культурної спадщини. Концепція державної політики реформування сфери охорони нерухомої культурної спадщини. Характеристика історико-культурної спадщини - на території України знаходиться близько 130 000 об'єктів культурної спадщини, які перебувають на державному обліку, з них – 9562 пам'яток, внесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України (914 пам'яток національного значення та 8648 – місцевого значення) та 6 унікальних культурних об'єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, які мають виняткову загальнолюдську цінність. На державному обліку перебуває близько 65 350 (52%) об'єктів археології, 44 496 (35%) – історії, 1 944 – монументального мистецтва (2%), 13 518 - архітектури та містобудування, 327 - садово-паркового мистецтва; 219 – ландшафтних об'єктів та 92 – об'єкти науки і техніки.

Найбільше пам'яток, внесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, розташовано в Дніпропетровській (20% всіх пам'яток, внесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України), Автономній Республіці Крим (12%), Одеській області (11%), Харківській (10%) областях, м. Київ (11%). Багаті об'єктами культурної спадщини також Запорізька, Львівська, Черкаська, Чернігівська області. В кожній із цих областей розташовано близько 7% об'єктів культурної спадщини, що перебувають на державному обліку.

На попередньому обліку перебуває близько 34 000 щойно виявлених об'єктів культурної спадщини, з них значна кількість знаходиться в Донецькій (12% всіх щойновиявлених об'єктів культурної спадщини), Івано-Франківській (12%), Полтавській (12%), Київській (10%), Тернопільській (7%) областях.

Станом на квітень 2018 року до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО увійшли 6 об'єктів культурної спадщини, розташованих на території України, що становить близько 0,65% від загальної кількості об'єктів всесвітньої спадщини, а саме:

Київ: Собор Святої Софії з прилеглими монастирськими спорудами, Києво-Печерська лавра (внесені у 1990 р.); Ансамбль історичного центру м. Львів (1998 р.); Транскордонний (10 країн) об'єкт «Дуга Струве» (геодезичні пункти Баранівка, Катеринівка, Старонекрасівка, Фельштин, 2007 р.); Резиденція митрополитів Буковини і Далмації (2011 р.); Дерев'яні церкви Карпатського регіону України і Польщі (2013); Античне місто-держава Херсонес Таврійський та його хора (2013).

Методи дослідження історико-культурних пам'яток. Технологічні дослідження історико-культурних пам'яток як ефективний засіб виявлення невідомих рис минулого. Досвід підготовки «Зводу пам'яток історії та культури» в державах на пострадянському просторі. Організаційні підвалини підготовки «Зводу пам'яток історії та культури України». Розробка наукових засад підготовки «Зводу пам'яток історії та культури України». Робота місцевих редколегій по підготовці «Зводу пам'яток історії та культури України»: регіональний аспект.

Поняття регіональної ідентичності. Характеристика поняття, його сутність. Особливості формування ідентичності в багатокультурних спільнотах. Регіональна ідентичність як похідна від політичної культури суспільства, чинник її формування. Проблеми формування регіональної ідентичності в сучасних політичних трансформаціях в добу глобалізації.

7. Система оцінювання

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

- усне опитування;
- тестові завдання;
- самостійні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань;
- контрольні роботи змістових модулів;
- проектні завдання;
- контрольна робота залікового модуля

Форми поточного і підсумкового контролю

Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни «Історико-культурні пам'ятки української провінції як засіб етноідентифікації» здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають поточний, підсумковий семестровий контроль. Рівень навчальних досягнень здобувачів оцінюється за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль передбачає усні відповіді здобувачів на теоретичні питання семінарських занять, виконання тестових завдань та самостійних робіт.

Підсумковий модульний контроль передбачає виконання контрольних робіт змістового модулю. Оцінка за змістовий модуль дорівнює сумі балів контрольних точок та КРЗМ з урахуванням коефіцієнтів.

Підсумковий контроль. Формою підсумкового контролю є залік.

ГРАФІК поточного контролю

Коефіцієнт КТ – 0,2

Кількість КРЗМ – 3

Коефіцієнт КРЗМ – 0,4

Кількість ЗМ – 1

Вид підсумкового контролю: залік

№	Вид контролю	Форма контролю	Термін проведення
1.	КТ № 1	обговорення	Семінарські заняття №1-2
2.	КТ № 2	обговорення	Семінарські заняття № 3-4

3.	КТ № 3	обговорення	Семінарські заняття № 5-7
4.	КРЗМ	тест	Семінарське заняття № 8

Форма підсумкового контролю

Підсумковий контроль покликаний об'єктивно підтвердити досягнутий рівень навченості, визначити ступінь сформованості навичок та умінь здобувачів на кінець певного етапу навчання (в кінці семестру).

Курс «Історико-культурні пам'ятки української провінції як засіб етноідентифікації» вивчається протягом одного семестру.

Формою підсумкового контролю в I семестрі є **залік**, який контролює рівень засвоєння здобувачами теоретичного матеріалу та набуття ними навичок і вмінь його застосування у практичній діяльності на підставі результатів поточного контролю.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Загальна оцінка складається з суми балів за контрольні точки і контрольну роботу змістового модулю, набраних упродовж навчального семестру.

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною(мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89			B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81	C		вище середнього рівня з кількома помилками	
67-74	Задовільно		D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни «Історико-культурні пам'ятки української провінції як засіб етноідентифікації»

100 балів – здобувач в повному обсязі опанував програмний матеріал, має глибокі та міцні знання, самостійно використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності, толерантно ставиться до протилежних точок зору, виявляє розбіжності в позиціях, критично оцінює історичну інформацію, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну оцінку історичних явищ, проявляє високу мовну культуру.

95 балів – здобувач володіє глибокими і міцними знаннями, вільно висловлює власні судження та їх аргументує, аналізує історичну інформацію, співвідносить історичні

процеси з періодом на основі наукової періодизації історії, самостійно оцінює події та діяльність людей в історичному процесі з позицій загальнолюдських цінностей, виявляючи особисту позицію щодо них, визначає більшість історичних джерел, може назвати основні історіографічні школи, проявляє високу мовну культуру, оціночні судження щодо історичних цінностей, виявляє здатність на історичному матеріалі визначити проблеми сучасної вітчизняної історії та перспективи її розвитку.

90 балів – здобувач володіє набутими знаннями та використовує їх для розв’язання навчальної проблеми, виявляє розуміння історичних процесів, робить аргументовані висновки, характеризує історичні явища і процеси, встановлює синхронність подій вітчизняної та всесвітньої історії, визначає переважну більшість історичних джерел, може назвати основні історіографічні школи, проявляє високу мовну культуру, оціночні судження щодо історичних цінностей.

85 балів – здобувач у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, порівнює, пояснює, аналізує, узагальнює і критично оцінює історичні факти та діяльність осіб, самостійно виправляє допущені помилки, сам добирає аргументи на підтвердження власної точки зору, визначає більше половини історичних джерел, може назвати більшість історіографічних робіт.

80 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом, дає загалом правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти, характеризує причинно-наслідкові зв’язки між історичними явищами у межах теми, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, визначає половину історичних джерел, може назвати п’ять-шість історіографічних робіт.

75 балів – здобувач в цілому послідовно і логічно відтворює навчальний матеріал, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення), відокремлює окремі ознаки явищ і процесів, встановлює послідовність і тривалість історичних подій, визначає не менше половини історичних джерел, може назвати до п’яти історіографічних робіт.

70 балів – здобувач в цілому відтворює фактичний матеріал теми, може дати стисло характеристику історичній постаті, встановити послідовність подій на основі знання їх дат, загалом правильно вживає історичні терміни, виявляє знання і розуміння основних закономірностей історичного процесу, визначає три - чотири історичних джерела, може назвати дві-три історіографічні роботи.

65 балів – здобувач може відтворити основний зміст навчальної теми, визначити окремі ознаки історичних понять та процесів, з допомогою викладача аналізує історичні факти, порівнює та робить висновки, виправляє допущені помилки, визначає два-три історичних джерела, може назвати одну-дві історіографічні роботи.

60 балів – здобувач може репродуктивно відтворити частину навчального матеріалу, дати визначення історичних термінів, поданих у тексті підручника або викладачем, назвати основні дати, здатен визначити один-два історичних джерела, історіографічний аналіз відсутній.

59-35 балів – здобувач має загальне уявлення про хронологію подій, вибирає правильний варіант відповіді із запропонованих, не вміє пояснювати історичні факти та діяльність людей, може двома – трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать, дати визначення історичному поняттю, не вміє порівнювати історичні факти та діяльність осіб, володіє матеріалом на рівні окремих історичних фрагментів, відповідь складається із окремих частин.

34 - 0 – балів – здобувач не володіє вивченим обсягом історичного матеріалу, може назвати одну-дві історичні події, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Верменич Я. Адміністративно-територіальний устрій України: еволюція, сучасний стан, проблеми реформування / Ярослава Верменич. У двох частинах. – К.: Інститут історії, 2009. – Ч.І – 364 с.; Ч.ІІ – 370 с.; Ярослава Верменич. У двох частинах. – К.: Інститут історії, 2009. – Ч.І – 364 с.; Ч.ІІ – 370 с.;
2. Верменич Я. Історична регіоналістика: навч. посібник. - К.: Інститут історії, 2014. – 412 с.
3. Етнополітична культура в Україні: реалії та виклики часу. – К.: ІПіЕНД ім І.Кураса, 2010. -431 с.
4. Михальченко Н. Украинская региональная цивилизация: прошлое, настоящее, будущее. Монография / Николай Михальченко. – К.: ИПиСНИ им. И.Ф.Кураса НАН Украины, 2013. – 340 с.
5. Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР / Ред.кол. : И.А.Игнаткин, (отв.ред.), И.М.Кравец, Е.И.Лопушинская, И.Р.Могитыч, В.П.Мисеенко. - К: Будівельник, 1985.

Додаткова література

1. Горелов М.Є. Цивілізаційна історія України: Нариси / М.Є.Горелов, О.П.Моця, О.О.Рафальський. – К.: ТОВ УВПК «ЕксОБ», 2006. – 632 с.;
2. Євтух В.Б. Етнонаціональна структура українського суспільства. Довідник / В.Б.Євтух, В.П.Трощинський, К.О.Галушко, К.О.Чернова. – К.: Наук.думка, 2004. – 343 с.;
3. Бенедюк В. Краєзнавство. Психолого-педагогічні основи краєзнавчої роботи / В.Бенедюк. – Луцьк: ВАТ, 2005. – 110 с.
4. Кашаба О. Історичне краєзнавство як складова національної освіти: теоретичний аспект / О. Кашаба // Краєзнавство. — 2010. — № 1-2. — С. 96-104.;
5. Обозний В. Краєзнавча підготовка вчителя (теоретичні і організаційно-практичні аспекти) / В.Обозний. – К.: КНУ ім. М.Драгоманова, 2001. – 254 с. ;
6. Тронько П. Т. Краєзнавство України: здобутки і проблеми / П.Тронько. – К.: Інститут історії НАН України, 2003. – 126 с. та ін.
7. Докашенко В.М., Докашенко Г.П. Донеччина: люди, духовність, природа: навчальний посібник з курсу «Історія рідного краю» / Віктор Докашенко, Галина Докашенко. – Горлівка: ГПМ ДДПУ, 2012. (надано гриф МОН, лист 1/ 11- 20842 від 31.12.13) – 208 с.
8. Трудові ресурси Донбасу: 1943-1990 роки: збірник документів / Кол. упорядників Абакелія Ю.І., Докашенко В.М., Докашенко Г.П. – керівник, Концур В.В. – Горлівка, ГПМ ДВНЗ «ДДПУ», 2013. – 314 с.

